C/2024/6821

2024.11.29.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2024. október 21.)

Lettország gazdaság-, költségvetési, foglalkoztatás- és strukturális politikájáról

(C/2024/6821)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre [1] és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) Az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet [2], amely létrehozta a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt (a továbbiakban: az Eszköz), 2021. február 19-én lépett hatályba. Az Eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosítva. A gazdaságpolitikai koordináció európai szemeszterének prioritásaival összhangban az Eszköz segít elérni a gazdasági és társadalmi helyreállítást, valamint végrehajtani a fenntartható reformokat és beruházásokat, különösen a zöld és a digitális átállás előmozdítását, valamint a tagállamok gazdaságának reziliensebbé tételét szolgáló reformokat és beruházásokat. Közép- és hosszú távon szintén segít megerősíteni az államháztartás helyzetét, valamint fellendíteni a növekedést és a munkahelyteremtést, javítani az Unión belüli területi kohéziót, és támogatni a szociális jogok európai pillérének folytatódó végrehajtását.

(2) A 2023. február 27-én elfogadott (EU) 2023/435 európai parlamenti és tanácsi rendelet [3] (a továbbiakban: REPowerEU-rendelet) célja fokozatosan megszüntetni az Unió függőségét az orosz fosszilistüzelőanyag-behozataltól. Ez segítene elérni az energiabiztonságot és diverzifikálni az Unió energiaellátását, növelve ugyanakkor a megújuló energiaforrások elterjedését, az energiatárolási kapacitásokat és az energiahatékonyságot. Lettország a REPowerEU célkitűzéseinek elérését elősegítő kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében új REPowerEU-fejezettel egészítette ki nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét.

[1] HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[3] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(3) 2023. március 16-án a Bizottság kiadta „Az EU hosszú távú versenyképessége: előretekintés a 2030 utáni időszakra” című közleményt annak érdekében, hogy megalapozza a szakpolitikai döntéseket, és megteremtse a növekedés fokozásához szükséges keretfeltételeket. A közlemény kilenc egymást kölcsönösen megerősítő tényező tekintetében határozza meg a versenyképesség keretfeltételeit. Az említett tényezők közül a magántőkéhez való hozzáférés, a kutatás és innováció, az oktatás és a készségek, valamint a működő egységes piac emelkedik ki a reformok és a beruházások alapvető szakpolitikai prioritásaiként a jelenlegi termelékenységi kihívások kezelése, valamint az Unió és tagállamai hosszú távú versenyképességének fokozása céljából. 2024. február 14-én a Bizottság kiadta „Az egységes piac aktuális helyzete: az egységes piacról és a versenyképességről szóló 2024. évi éves jelentés” című közleményt. Az említett közlemény részletesen ismerteti az európai egységes piac versenyképességi erősségeit és kihívásait, a beazonosított kilenc versenyképességi tényező szerint követve az éves fejleményeket.

(4) 2023. november 21-én a Bizottság elfogadta a 2024. évi éves fenntartható növekedési jelentést, megadva a 2024. évi európai szemeszter startját. 2024. március 22-én az Európai Tanács jóváhagyta a 2024. évi éves fenntartható növekedési jelentés prioritásait, amelyek a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziója köré összpontosulnak. 2023. november 21-én a Bizottság – az 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ([4]) alapján – elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2024. évi jelentést is, amelyben Lettországot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyeket érinthet az egyensúlyhiány, vagy fennáll ennek kockázata, és amelyek tekintetében részletes felülvizsgálatra volna szükség. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta a Lettország 2024. évi költségvetésiterv-javaslatára vonatkozó véleményt. A Bizottság az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is elfogadott és a 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2024. április 12-én elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást ([5]) (a továbbiakban: az euroövezetről szóló, 2024. évi ajánlás) és 2024. március 11-én az együttes foglalkoztatási jelentést.

(5) 2024. április 30-án hatályba lépett az Unió új gazdasági kormányzási kerete. A keret magában foglalja a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről szóló, új (EU) 2024/1263 rendeletet, a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról szóló, módosított 1467/97/EK tanácsi rendeletet ([6]) és a tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről szóló, módosított 2011/85/EU tanácsi irányelvet ([7]) is. Az új gazdasági kormányzási keret célkitűzései: reformok és beruházások végrehajtásával előmozdítani a rendezett és fenntartható államháztartást, a fenntartható és inkluzív növekedést, valamint a rezilienciát, továbbá megelőzni a túlzott költségvetési hiányt. Az új gazdasági kormányzási keret előmozdítja a nemzeti felelősségvállalást is, és fokozott hangsúlyt helyez a középtávra, hatékonyabb és következetesebb végrehajtással kombinálva mindezt. Minden egyes tagállamnak nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervet kell benyújtania a Tanácsnak és a Bizottságnak. A nemzeti középtávú költségvetési-strukturális terv a tagállam költségvetési, reform- és beruházási kötelezettségvállalásait tartalmazza, a nemzeti törvényhozási ciklus rendes hosszától függően, 4 vagy 5 éves tervezési időhorizontra vonatkozóan. A nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervekben foglalt nettó kiadási ([8]) pályának meg kell felelnie az (EU) 2024/1263 rendelet követelményeinek, többek között azon követelményeknek, hogy az államadósságot a kiigazítási időszak végére megalapozottan csökkenő pályára kell állítani, vagy ilyen pályán kell tartani, vagy annak a bruttó hazai termék (GDP) 60 %-a alatti prudens szinten kell maradnia, továbbá az államháztartási hiányt középtávon a Szerződés által a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá kell csökkenteni, illetve az alatt kell tartani. Amennyiben egy tagállam elkötelezi magát az (EU) 2024/1263 rendeletben meghatározott kritériumoknak megfelelő releváns reformok és beruházások mellett, a kiigazítási időszak legfeljebb három évvel meghosszabbítható. Az említett nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervek elkészítésének támogatása céljából a Bizottság 2024. június 21-én iránymutatást tett közzé a tagállamok által a nemzeti középtávú költségvetési-strukturális terveikben és az elért eredményekről szóló éves jelentéseikben nyújtandó információkra vonatkozóan. Az (EU) 2024/1263 rendelet 5. és 36. cikkének megfelelően a Bizottság – adott esetben – referenciapályát és technikai információkat továbbított a tagállamok számára. A tagállamoknak 2024. szeptember 20-ig kell benyújtaniuk nemzeti középtávú költségvetési-strukturális terveiket, kivéve, ha a tagállam és a Bizottság megállapodik a határidő észszerű időtartammal történő meghosszabbításáról. A tagállamok – a nemzeti jogi keretükkel összhangban – megvitathatják

([4]) Az Európai Parlament és a Tanács 1176/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., 25. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) A Tanács ajánlása (2024. április 12.) az euroövezet gazdaságpolitikájáról (HL C, C/2024/2807, 2024.4.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) A Tanács 1467/97/EK rendelete (1997. július 7.) a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról (HL L 209., 1997.8.2., 6. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) A Tanács 2011/85/EU irányelve (2011. november 8.) a tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről (HL L 306., 2011.11.23., 41. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Az (EU) 2024/1263 rendelet 2. cikkének 2. pontjában meghatározott „nettó kiadás”: i. a kamatkiadások, ii. a diszkrecionális bevételi intézkedések, iii. az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, iv. az Unió által finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, v. a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint vi. az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül számított kormányzati kiadás.

a középtávúterv-tervezetüket a nemzeti parlamentjükkel, felkérhetik a független költségvetési intézményeket véleménynyilvánításra, valamint konzultációt folytathatnak a szociális partnerekkel és más nemzeti érdekelt felekkel.

(6) 2024-ben az európai szemeszter továbbra is az Eszköz végrehajtásával összhangban alakul. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása továbbra is elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek segítenek hatékonyan kezelni az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességét vagy jelentős részét. A 2019., 2020., 2022. és 2023. évi országspecifikus ajánlások ugyanolyan relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében is.

(7) 2021. április 30-án Lettország – az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban – benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottsághoz. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke értelmében a Bizottság – az említett rendelet V. mellékletében foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban – értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. 2021. július 13-án a Tanács elfogadta a Lettország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló végrehajtási határozatát ([9]), amelyet az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (2) bekezdése alapján 2023. december 8-án módosítottak a vissza nem térítendő pénzügyi támogatásra vonatkozó maximális pénzügyi hozzájárulás aktualizálása, valamint a REPowerEU-fejezet beillesztése céljából ([10]). A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság – az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban – határozatot fogadjon el, amely megállapítja, hogy Lettország kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban meghatározott releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés előfeltétele, hogy a korábbi mérföldkövek és célok terén ne következzen be visszalépés.

(8) Lettország 2024. május 14-én benyújtotta 2024. évi nemzeti reformprogramját, 2024. április 30-án pedig 2024. évi stabilitási programját, összhangban az 1466/97/EK tanácsi rendelet ([11]) (4) cikkének (1) bekezdésével.

(9) 2024. június 19-én a Bizottság közzétette a Lettországra vonatkozó, 2024. évi országjelentést. Ebben értékelte a Tanács által 2019 és 2023 között elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Lettország által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Lettország általi végrehajtását. Az említett elemzés alapján az országjelentés hiányosságokat azonosított a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívásokat illetően, valamint újonnan felmerült és kialakulóban lévő kihívásokat. A jelentés szintén értékelte a Lettország által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása és a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, valamint az Egyesült Nemzetek fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket.

(10) Az Eurostat által hitelesített adatok szerint Lettország GDP-arányos államháztartási hiánya a 2022. évi 4,6 %-ról 2023-ban 2,2 %-ra csökkent, míg a GDP-arányos államadósság a 2022. év végi 41,8 %-ról 2023 végén 43,6 %-ra nőtt.

(11) 2022. július 12-én a Tanács azt ajánlotta ([12]), hogy Lettország hozzon intézkedést annak biztosítására 2023-ban, hogy a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások növekedése összhangban legyen egy összességében semleges költségvetéspolitikai irányvonallal ([13]), figyelembe véve az energiaár-emelkedéseknek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknek nyújtott ideiglenes és célzott támogatás fenntartását. Az ajánlás azt is tartalmazta, hogy Lettországnak készen kell állnia arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. A Tanács azt is ajánlotta, hogy Lettország bővítse a zöld és a digitális átállásra, valamint a REPowerEU kezdeményezés figyelembevételével az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat, többek között az Eszköz és más uniós források felhasználásával. A Bizottság becslései szerint 2023-ban a költségvetési irányvonal ([14]) expanzív volt – a GDP 0,5 %-ának felelt meg – magas inflációs környezetben. A nemzeti

([9]) ST 10157/21 INIT; ST 10157 ADD 1.

([10]) A Tanács végrehajtási határozata (2023. december 8.) a Lettország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló, 2021. július 13-i végrehajtási határozat módosításáról (ST 15569/23; ST 15569/23 ADD 1).

([11]) A Tanács 1466/97/EK rendelete (1997. július 7.) a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról (HL L 209., 1997.8.2., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) A Tanács ajánlása (2022. július 12.) Lettország 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Lettország 2022. évi stabilitási programját (HL C 334., 2022.9.1., 112. o.).

([13]) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint Lettország esetében a potenciális kibocsátás középtávú növekedése, amelyet a költségvetési irányvonal méréséhez használnak, nominális értéken 2023-ban 7,6 %-ra tehető, a tízéves átlagos potenciális reálnövekedési ráta és a 2023. évi GDP-deflátor alapján.

([14]) A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma. Mind a nemzeti finanszírozású, mind az uniós költségvetésből finanszírozott költségvetési politikákból eredő gazdasági impulzus értékelésére irányul. A költségvetési irányvonal i. a középtávú potenciális növekedés és ii. a diszkrecionális bevételi intézkedéseket nem tartalmazó elsődleges kiadások változása közötti különbözetként mérhető (és az elsődleges kiadások nem tartalmazzák a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket sem), de az elsődleges kiadások tartalmazzák az Eszköz és más uniós alapok keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatások (grants) által finanszírozott kiadásokat.

finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése a GDP 1,1 %-ának megfelelő expanzív hatást gyakorolt a költségvetési irányvonalra. A kiadásoknál figyelembe vették az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak nyújtott célzott szükséghelyzeti támogatási intézkedések költségének a GDP 0,4 %-ával történt csökkenését. Következésképpen a 2023. évi nemzeti finanszírozású nettó elsődleges folyó kiadások expanzív hatása nem az energiaárak emelkedésének leginkább kitett háztartásoknak és vállalatoknak nyújtott célzott szükséghelyzeti támogatásnak tudható be. A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások expanzív növekedése a közszférabeli bérek és a szociális ellátások emelésére vezethető vissza. Összességében a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások 2023. évi várható növekedése nem volt összhangban a 2022. július 12-i tanácsi ajánlással. Az Eszköz és más uniós alapok keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatások által finanszírozott kiadások 2023-ban a GDP 1,5 %-át tették ki. A nemzeti finanszírozású beruházások 2023-ban a GDP 3,3 %-át tették ki, ami 2022-höz képest 0,1 százalékpontos éves csökkenést jelent. Lettország addicionális beruházásokat finanszírozott az Eszközből és más uniós alapokból. Az ország a zöld és a digitális átállásra, valamint az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat finanszírozott; ezek közé tartozik például tömegközlekedési célú elektromos járművek beszerzése, a többlakásos épületek és üzleti ingatlanok energiahatékonyságának javítása, a villamosenergia-átviteli és -elosztó hálózatok korszerűsítése, a digitális platformok és rendszerek irányításának központosítása a közszférában, a digitális készségek fejlesztése és az üzleti folyamatok digitalizálása a vállalkozások esetében, a széles sávú infrastruktúra fejlesztése, valamint az oktatási ágazatban a digitalizáció előmozdítása. E közberuházásokat nagyrészt az Eszközből és más uniós alapokból finanszírozzák.

(12) A 2024. évi stabilitási programban a költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv 2024-ben 1,4 %-os és 2025-ben 2,9 %-os reál-GDP-növekedést prognosztizál, ugyanakkor a harmonizált fogyasztói árindexszel (HICP) mért inflációt 2024-ben 1,6 %-ra és 2025-ben 2,5 %-ra prognosztizálja. A 2024. évi stabilitási programban foglalt jelenlegi szakpolitikai intézkedések ([15]) alapján – az előrejelzések szerint – a GDP-arányos államháztartási hiány 2024-ben 2,9 %-ra nő és 2025-ben a GDP 2,7 %-ának megfelelő szintre csökken, míg a GDP-arányos államadósság 2024 végére várhatóan 45,2 %-ra és 2025 végére 46,3 %-ra nő. 2025 után – az előrejelzések szerint – az államháztartási hiány csökken: 2026-ban a GDP 2,2 %-ára, 2027-ben a 2,0 %-ára és 2028-ban az 1,7 %-ára. Ezért az államháztartási egyenleg – a tervek szerint – a program időhorizontjában a Szerződés által a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alatt marad. Viszont 2025 után – az előrejelzések szerint – a GDP-arányos államadósság 2026-ra a GDP 46,2 %-ára csökken, 2027-ben 48,8 %-ára nő, és 2028-ban a 48,2 %-ára csökken.

(13) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2024-ben 1,7 %-kal és 2025-ben 2,6 %-kal nő, és a HICP-infláció 2024-ben 1,6 %-on és 2025-ben 2,0 %-on áll majd.

(14) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése 2024-re a GDP 2,8 %-ának megfelelő államháztartási hiányt prognosztizál, míg a GDP-arányos államadósság 2024 végére 44,5 %-ra nő. 2024-ben az energiával kapcsolatos intézkedések 2023 végéig történő teljes kivezetésének a hatását bőven ellensúlyozzák a tanárokra és a közigazgatásra, valamint az egészségügyre és az oktatásra vonatkozó állami béremelésekre, továbbá a nyugdíjasoknak nyújtott kiegészítő kifizetésekre fordított többletkiadások. Az ország határán a műszaki infrastruktúra fejlesztése hozzá fog járulni az állami beruházási kiadások növekedéséhez. A pénzügyi szektorban a társaságiadó-előleg bevezetése, valamint több jövedéki termék adókulcsának emelése és az állami tulajdonú vállalatoktól származó további osztalékfizetések várhatóan mérsékelt bevételnövekedést eredményeznek. A Bizottság becslései alapján a költségvetési irányvonal az előrejelzés szerint 2024-ben a GDP 0,9 %-ával bővül.

(15) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint az Eszköz keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásokkal (*grants*) finanszírozott kiadások nagysága 2024-ben várhatóan a GDP 1,6 %-a, szemben a 2023. évi 0,4 %-kal. Az Eszköz keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásokkal finanszírozott kiadások magas színvonalú beruházásokat és termelékenységnövelő reformokat fognak lehetővé tenni anélkül, hogy közvetlen hatást gyakorolnának Lettország államháztartási egyenlegére vagy államadósságára.

(16) A Tanács 2023. július 14-én azt ajánlotta ([16]), hogy Lettország folytasson prudens költségvetés-politikát, különösen azáltal, hogy a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások ([17]) nominális növekedését 2024-ben legfeljebb 3,0 %-ra korlátozza. A 2023. évi költségvetésük végrehajtása és a 2024. évi költségvetésiterv-javaslatuk elkészítése

([15]) A 2024. évi stabilitási program szerint a jelenlegi szakpolitikai intézkedéseknek megfelelően a költségvetési hiány 2025-ben – az előrejelzések szerint – 0,5 százalékponttal magasabb lesz a 2024. évi stabilitási programban meghatározott hiánycélnál. A 2024. évi stabilitási program nem részletezi a hiánycéloknak való megfelelés biztosítása érdekében meghozandó szakpolitikai intézkedéseket.

([16]) A Tanács ajánlása (2023. július 14.) Lettország 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Lettország 2023. évi stabilitási programját (HL C 312., 2023.9.1., 125. o.).

([17]) A nettó elsődleges kiadások alatt a következők nélkül számított nemzeti finanszírozású kiadásokat értjük: i. diszkrecionális bevételi intézkedések, ii. kamatkiadások, iii. ciklikus munkanélküliségi kiadások, valamint iv. egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések.

során a tagállamoknak figyelembe kellett venniük azt, hogy a Bizottság – a 2023. évi tényadatok alapján – javasolni fogja a Tanácsnak a hiányalapú túlzotthiány-eljárások megindítását. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint Lettország nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadásai 2024-ben várhatóan 4,9 %-kal emelkednek, amely az ajánlott maximális növekedési ráta felett van. A nettó nemzeti finanszírozású elsődleges kiadások ajánlott maximális növekedési rátáját meghaladó többletkiadások 2024-ben a GDP 0,7 %-át teszik ki. Azonban 2023-ban a nettó elsődleges kiadások alacsonyabbak voltak a 2023. július 14-i tanácsi ajánlás idején vártnál (a GDP 0,9 %-ával). Mivel a 2024-re vonatkozó ajánlás növekedési rátára utalt, a megfelelés értékelése során figyelembe kell venni a 2023. évi bázishatást is. Ha a 2023. évi nettó elsődleges kiadások azonosak lettek volna a 2023. július 14-i tanácsi ajánlás idején várt értékkel, a 2024. évi nettó elsődleges kiadások így keletkező növekedési rátája a GDP 0,2 %-ával lett volna az ajánlott növekedési ráta alatt. Összességében az értékelés szerint fennáll annak a kockázata, hogy a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges folyó kiadások nem felelnek meg teljes mértékben a Tanács ajánlásában foglaltaknak.

(17) A Tanács továbbá azt ajánlotta, hogy Lettország 2023–2024-ben a lehető leghamarabb vezesse ki a hatályban lévő szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket, és az így keletkező megtakarításokat fordítsa a költségvetési hiány csökkentésére. A Tanács továbbá azt ajánlotta, hogy ha az újbóli energiaár-emelkedések új vagy folytatódó támogatási intézkedéseket tesznek szükségessé, Lettországnak biztosítania kell, hogy az ilyen támogatási intézkedések a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és vállalkozások védelmére irányuljanak, fiskálisan finanszírozhatóak legyenek, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedések nettó költségvetési költsége ([18]) a becslések szerint 2023-ban a GDP 1,0 %-át, 2024-ben és 2025-ben pedig egyaránt a 0,0 %-át teszi ki. Ha a kapcsolódó megtakarításokat a tanácsi ajánlásnak megfelelően az államháztartási hiány csökkentésére használnák fel, az említett előrejelzések 2024-ben a GDP 1,0 %-ának megfelelő költségvetési kiigazítást jelentenének, miközben a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások ([19]) az említett évben a GDP 0,5 %-ának megfelelő restriktív hatást gyakorolnak a költségvetési irányvonalra. A szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket 2023-ban és 2024-ben kivezetik. Ez összhangban van a tanácsi ajánlással. Azonban a kapcsolódó megtakarításokat az előrejelzés szerint nem teljes mértékben a költségvetési hiány csökkentésére használják fel. Fennáll annak a kockázata, hogy ez nem fog megfelelni a Tanács ajánlásában foglaltaknak.

(18) Emellett a Tanács azt is ajánlotta, hogy Lettország tartsa fenn a nemzeti finanszírozású közberuházások szintjét, és biztosítsa az Eszköz keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatások és az egyéb uniós alapok hatékony felhasználását, különösen a zöld és a digitális átállás előmozdítása érdekében. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a nemzeti finanszírozású közberuházások a 2023. évi GDP-arányos 3,3 %-hoz képest 2024-ben a GDP 3,4 %-ára nőnek. Ez összhangban van a Tanács ajánlásával.

(19) Az előrejelzés zárónapján ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján, és változatlan szakpolitikát feltételezve, a Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése 2025-ben a GDP 2,9 %-ának megfelelő államháztartási hiányt prognosztizál. A GDP-arányos államadósság 2025 végére várhatóan 46,3 %-ra nő. A GDP-arányos államadósság 2025-ös növekedése főként a pozitív SFA-tételeket és a költségvetési hiányt tükrözi.

(20) Lettország GDP-arányos adóbevétele jelentősen elmarad az uniós átlagtól, ami korlátozza a közszolgáltatások, különösen az egészségügy és a szociális védelem finanszírozását. 2022-ben az adóbevételek aránya a GDP 30,3 %-ára (az Unióban a GDP 40,2 %-ára) csökkent, ami az elmúlt 3 évet tekintve a legalacsonyabb szint. A növekedést kevésbé hátráltató adózási területeken – különösen a tőke és az ingatlan területén – Lettország még mindig az uniós átlag alatt teljesít. A 2018. évi reformot követő erőteljes lefelé irányuló korrekciót követően a társasági adóból származó bevételek fokozatosan helyreálltak, miközben az ingatlanadó aktuális piaci értékeket tükröző kataszteri reformját még nem fogadták el, bár folyamatban van a kataszteri értékelési módszer javítását célzó munka. A munkát terhelő adókból származó viszonylag alacsony bevétel – a viszonylag magas adókulcsok ellenére – arra utal, hogy a munkát terhelő adókból származó bevételek növelhetők. Ez folyamatos erőfeszítéseket tesz szükségessé az adóügyi megfelelés javítása és a gazdasági tevékenységnek az árnyékgazdaságból a formális gazdaságba való áthelyezése érdekében. Eközben Lettországban továbbra is magas a szegénység és a jövedelmi egyenlőtlenség mértéke. Az uniós tagállamok közül Lettországban az egyik legmagasabb a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya, az idősek körében itt az egyik legnagyobb a szegénységi kockázat, továbbá a bérekhez képest itt a legalacsonyabbak a nyugdíjak. Emellett a jövedelmi egyenlőtlenségek továbbra is jelentősen meghaladják az uniós átlagot. A települési szintű szociális támogatás terén tapasztalt egyenlőtlenségek, a meglévő szociális lakások rossz minősége és korlátozott elérhetősége, valamint a régiók közötti jelentős társadalmi-gazdasági különbségek továbbra is kihívást jelentenek a társadalmi befogadás és a munkaerőpiac

([18]) A számadat az említett intézkedések éves költségvetési költségének szintjét mutatja, beleértve a bevételeket és kiadásokat, és adott esetben az energiaszolgáltatók váratlan nyereségére kivetett adókból származó bevételek nélkül.

([19]) E hatás, amely a nominális GDP arányaként fejezhető ki, az elsődleges államháztartási kiadások változásának és a középtávú (tízéves) átlagos potenciális nominális GDP-növekedésnek az összevetéséből adódik, ahol az elsődleges államháztartási kiadások nem tartalmazzák i. a diszkrecionális bevételi intézkedések járulékos költségvetési hatását, ii. az egyszeri kiadásokat, iii. a ciklikus munkanélküliségi kiadásokat, valamint iv. az Eszköz és más uniós alapok vissza nem térítendő támogatásaiból finanszírozott kiadásokat.

számára. Lettországban továbbra is az egyik legalacsonyabb az egészségügyi ellátásra fordított közkiadás az Unióban, ami magas szintű kielégítetlen egészségügyi szükségleteket és gyenge egészségügyi eredményeket von maga után. Az elmúlt években az egészségügyi és szociális támogatásra fordított közkiadások ideiglenesen nőttek a világjárvány okozta szükséghelyzeti támogatás, valamint eseti alapon egyéb további költségvetési előirányzatok miatt. A 2024. évi költségvetési előirányzat szerint az egészségügyre fordítandó közkiadások a 2020-as szintre csökkennek (ez a GDP 4,7 %-a), míg a szociális védelemre fordítandó kiadások a 2020-as szint alá fognak csökkenni (a tervek szerint 2024-ben a GDP 12,4 %-ára, szemben a 2020. évi 13,3 %-kal). A középtávú tervek az egészségügyre fordított közkiadások további csökkentését irányozzák elő, amelyek 2028-ban a GDP 4,1 %-át tennék ki, míg a szociális védelemre fordított közkiadások 2028-ra várhatóan fokozatosan a GDP 13,8 %-ára nőnek.

(21) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és az említett rendelet V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. Az említett reformok és beruházások várhatóan segítenek kezelni a releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások mindegyikét vagy jelentős részét. E szoros időkereten belül Lettország hosszú távú versenyképességének a zöld és a digitális átállás révén történő fokozásához kulcsfontosságú gyorsan haladni a REPowerEU-fejezetet is tartalmazó helyreállítási és rezilienciaépítési terv eredményes végrehajtásával, biztosítva ugyanakkor a társadalmi méltányosságot. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervben foglalt kötelezettségvállalások 2026 augusztusáig történő teljesítése szempontjából meghatározó jelentőséggel bír, hogy Lettország folytassa a reformok és beruházások végrehajtását. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv sikeres végrehajtásához alapvető fontosságú a helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus bevonása, a széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.

(22) A kohéziós politikai programok félidős felülvizsgálatának részeként Lettországnak – az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([20]) 18. cikkével összhangban – 2025 márciusáig felül kell vizsgálnia az egyes – az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+), a Kohéziós Alap és az Igazságos Átmenet Alap (IÁA) által támogatott – programokat, figyelembe véve többek között a 2024. évi országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívásokat, valamint a nemzeti energia- és klímatervét. Az említett felülvizsgálat képezi az alapját az egyes programokhoz nyújtott uniós finanszírozás végleges allokációjának. Bár Lettország eredményeket ért el a kohéziós politikai programoknak és a szociális jogok európai pillérének a végrehajtása terén, továbbra is maradnak kihívások, és változatlanul jelentős regionális különbségek mutatkoznak a főváros, Riga és Lettország többi része, különösen a keleten fekvő Latgale között. Elengedhetetlen a kohéziós politikai programok végrehajtásának felgyorsítása. A kohéziós politikai programok keretében elfogadott prioritások továbbra is relevánsak. A termelékenység növelése érdekében fontos támogatni a vállalkozások innovációs és digitalizációs képességét. Az épületek és a vállalkozások energiahatékonyság-javító intézkedéseinek támogatása továbbra is prioritást képez. Ugyanilyen fontos a megfelelő egészségügyi szolgáltatásokhoz és infrastruktúrához, a szociális szolgáltatásokhoz, többek között a szociális lakhatáshoz való időben történő, egyenlő hozzáférés biztosítása, valamint az önálló életvitelre és a közösségi gondozásra való átállás folytatása. A munkanélküliek aktiválása, átképzése és továbbképzése, valamint az alulreprezentált csoportok munkaerőpiaci részvételének fokozása továbbra is prioritás. Folytatni kell az oktatás minőségének és inkluzivitásának javítását, továbbá a felnőtt lakosság továbbképzését és átképzését. A kohéziós politikai programok félidős felülvizsgálatával összefüggésben külön figyelmet érdemelnek a meglévő regionális különbségek és a megfelelő szintű beruházások biztosítása az anyagi nélkülözés kezelése területén (beleértve az élelmezési segélyeket és a tárgyi segítséget). Lettország az (EU) 2024/795 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ([21]) létrehozott Stratégiai Technológiák Európai Platformját is felhasználhatná az ipar átalakításának támogatására, különös tekintettel az intelligens és megújuló energiára (pl. a tengeri szélerőműparkokra) – amelynek kapcsán nemzetközi befektetők is érdeklődést mutatnak –, valamint a tudásintenzív biogazdaságra és biotechnológiára.

(23) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv és más uniós alapok által kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon túl Lettország számos további kihívással szembesül az üzleti környezettel, a munkaerő- és szakemberhiánnyal, valamint a tiszta energiára és a zöld gazdaságra való átállással kapcsolatban.

([20]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízumpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (HL L 231., 2021.6.30., 159. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([21]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/795 rendelete (2024. február 29.) a Stratégiai Technológiák Európai Platformjának (STEP) létrehozásáról és a 2003/87/EK irányelv, valamint az (EU) 2021/1058, az (EU) 2021/1056, az (EU) 2021/1057, az 1303/2013/EU, a 223/2014/EU, az (EU) 2021/1060, az (EU) 2021/523, az (EU) 2021/695, az (EU) 2021/697 és az (EU) 2021/241 rendelet módosításáról (HL L, 2024/795, 2024.2.29., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(24) 2022-ben a GDP 14,9 %-át kitevő lettországi üzleti beruházások valamivel elmaradnak Észtország 16,5 %-os szintjétől, és némileg magasabbak, mint Litvániában, ahol a GDP 13,1 %-át teszik ki. A nettó magánberuházások szintje azonban továbbra is a legalacsonyabbak között van az Unióban: az elmúlt 5 évben 0,5 % volt, szemben a 3,5 %-os uniós átlaggal. Az Európai Beruházási Bank 2023. évi beruházási felmérésének eredményei arra utalnak, hogy a magánberuházásokat nagy fokú bizonytalanság övezi, és a képzett munkaerő hiánya és a magas energiaköltségek befolyásolják. 2023-ban a lett vállalkozások 77 %-a – ami az Unióban az egyik legmagasabb százalékos arány – vélte úgy, hogy az üzleti szabályozás hosszú távon akadályozza a beruházásokat. Emellett a banki hitelezés gyengének bizonyult, további akadályt jelentve az üzleti beruházások előtt. A kis- és középvállalkozások különösen nehezen jutnak hitelhez. Ez egyrészt a magasabb hitelkockázatuknak, másrészt a magas hitelköltségeknek, a szigorú biztosítéki követelményeknek és az adminisztratív terheknek is tulajdonítható. A magas kamatlábak mögött meghúzódó egyik tényező, hogy a koncentrált bankszektor gyenge versenyt idéz elő a bankok között. A bankszektoron belüli verseny fokozására irányuló folyamatos erőfeszítések – többek között a kamatlábak és a hitelekhez kapcsolódó egyéb költségek nagyobb átláthatósága révén – középtávon előmozdítanák a hitelezési tevékenységet. Ezenfelül a stratégiailag fontos beruházási területekre, például a zöld átállásra és a regionális fejlesztésre vonatkozó állami hitelezési és garanciarendszerek növelhetik a tényleges versenyt a bankpiacon. Emellett a banki szolgáltatásoktól eltérő finanszírozási források rendelkezésre állásának növelése hasznos lenne az üzleti beruházások szempontjából. Az árnyékgazdaság régóta fennálló problémát jelent az üzleti környezet számára, akadályozva a beruházásokat, a készségfejlesztést és ennek eredményeként a hosszú távú versenyképességet. A lett üzleti szervezetek szerint az árnyékgazdaság torzítja a versenyt, és arra ösztönzi a vállalkozásokat, hogy kicsik maradjanak. Ezenfelül a lett bankok szerint az árnyékgazdaság kiterjedtsége és a gyenge vállalati mérlegek jelentik a magasabb üzleti hitelezés fő akadályait.

(25) Lettországban növekszik a munkaerő- és szakemberhiány. A demográfiai kihívásokkal és a munkaképes korú népesség csökkenésével párosulva ez kihívás elé állítja az ország versenyképességét. 2023-ban a legnagyobb mértékű munkaerőhiány a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (STEM) területén mutatkozott, amely ágazatok rendkívül fontosak a termelékenység növelése, valamint a zöld és a digitális átállás szempontjából. 2030-ra a legjelentősebb hiány a mérnöki tudományok, a gyártás és az építőipar, a természettudományok, a matematika és az információtechnológia területén várható. Emellett Lettország továbbra is hiánnyal küzd az egészségügyi ellátás és a szociális ellátás terén. A lett vállalatok 91 %-a – ami meghaladja a 81 %-os uniós átlagot – említi, hogy a képzett munkaerő hiánya akadályozza a beruházásokat. A technológia, a műszaki tudományok és a természettudományok területén végzettek alacsony aránya, és ebből eredően az említett területeken a kutatóhiány a lett kutatási és innovációs kapacitás megerősítésének egyik fő akadályát jelenti, különösen a magánszektorban. A változó munkaerőpiaci igényekhez igazodó, magas színvonalú oktatási és képzési rendszerek, a jól célzott továbbképzési és átképzési intézkedések, valamint a jobb munkafeltételek kulcsfontosságúak a munkaerő- és szakemberhiány csökkentése, az ország versenyképességének javítása, valamint a digitális és a zöld átállás fellendítése szempontjából. Noha a közelmúltbeli reformok rugalmasabbá és vonzóbbá tették a szakképzést, folyamatos erőfeszítésekre van szükség a képzési kínálat korszerűsítése és javítása érdekében. A kiaknázatlan munkaerő-kínálat felszabadítása érdekében a képzési intézkedéseket hozzáférhetővé kell tenni, beleértve az alacsony iskolai végzettségű munkavállalók számára biztosítandó, valamint a régiók közötti hozzáférést is.

(26) A megújuló energiaforrásokból előállított energia részaránya az Unió területén Lettországban az egyik legnagyobb. Ez főként a vízerőművekből történő villamosenergia-termelésnek és a biomassza magas felhasználásának tulajdonítható, főként a fűtési ágazatban. Az ország megújulóenergia-szerkezetének további diverzifikálása is lehetséges. 2022-ben és 2023-ban Lettországban nőtt a nap- és szélenergia telepített kapacitása, ugyanakkor ezek a kapacitások továbbra is jelentősen elmaradnak az észtországi és litvániai telepítési szinttől. Lettország számára különösen előnyös lenne a szél- és napenergia hasznosítása, valamint az e forrásokból származó termelés növelése annak érdekében, hogy fokozza a megújuló energiaforrások részarányát a végsőenergia-fogyasztásban. A nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében tervezett néhány korlátozott intézkedés ellenére további erőfeszítésekre van szükség a szél- és napenergia-termelő létesítmények építésére vagy telepítésére vonatkozó engedélyek megadása terén még fennálló akadályok felszámolása érdekében. Ezen túlmenően Lettország további lépéseket tehetne a keresletoldali rugalmasság előmozdítására (például a végső fogyasztók tulajdonában lévő energiatárolás és az elosztott energiaforrásokban, valamint a kiegyenlítő és rugalmassági szolgáltatásokban való részvétel). Egyértelműen meghatározhatná egyes energiapiaci szereplők, például a kis volumenű kereslet aggregátorainak szerepét is. Ettől függetlenül a megújulóenergia-termelő létesítmények hálózati csatlakozási engedélye iránti kérelmek jelentősen meghaladják a villamosenergia-hálózat rendelkezésre álló kapacitását, ezért 2023 júliusa óta leállt az új engedélyek kiadása. Ez azt mutatja, hogy további szabályozási intézkedésekre van szükség.

(27) Lettország körforgásos gazdaság felé történő előrehaladását fel kell gyorsítani a körforgásos gazdasággal kapcsolatos uniós célok eléréséhez. A fenntartható gazdasági növekedés mutatói az uniós átlag alatt vannak, és az ország anyaglábnyoma növekedést mutat. Lettország átlagosan jól teljesít az ökoinnováció terén; az erőforrás-hatékonyság és a versenyképesség növelése érdekében előnyös lenne a körforgásos üzleti modellek végrehajtásának felgyorsítása

és az ökoinnovációba történő beruházások fellendítése. Lettország haladást ért el a hulladékgazdálkodási rendszerében, de a települési hulladék több mint felét még mindig hulladéklerakókban tárolja.

(28) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel 2024-ben a Tanács azt ajánlotta, hogy az euroövezeti tagállamok tegyenek intézkedéseket – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik révén – az euroövezetről szóló 2024. évi ajánlás végrehajtása érdekében. Lettország esetében az 1., 2., 3. és 4. ajánlás hozzájárul az euroövezetről szóló, 2024. évi ajánlásban foglalt első, második, harmadik és negyedik ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Lettország 2024-ben és 2025-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Kellő időben nyújtsa be a középtávú költségvetési-strukturális tervet. A megreformált Stabilitási és Növekedési Paktum követelményeinek megfelelően 2025-ben korlátozza a nettó kiadások ([22]) növekedését olyan mértékűre, amely összhangban van többek között azzal, hogy az államháztartási hiány a Szerződésben a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alatt maradjon, és az államadósság középtávon prudens szinten maradjon. Szélesítse ki az adóalapot, többek között a tőke és az ingatlanvagyon tekintetében, valamint erősítse meg az egészségügyi ellátás és a szociális védelem megfelelőségét.

2. Folytassa a REPowerEU-fejezetet is magában foglaló helyreállítási és rezilienciaépítési terv gyors és hatékony végrehajtását, biztosítva a reformok és beruházások 2026 augusztusáig történő befejezését. Gyorsítsa fel a kohéziós politikai programok végrehajtását. Az említett programok félidős felülvizsgálata keretében továbbra is koncentráljon az elfogadott prioritásokra, hozzon intézkedéseket a tartósan fennálló regionális különbségek és egyenlőtlenségek jobb kezelése érdekében, figyelembe véve ugyanakkor a Stratégiai Technológiák Európai Platformja kezdeményezés által a versenyképesség javítására kínált lehetőségeket.

3. Javítsa az üzleti környezetet a vállalatok adminisztratív és szabályozási terheinek csökkentésével, valamint a kis- és középvállalkozások finanszírozáshoz való hozzáférésének javításával, többek között a stratégiai jelentőségű beruházások megkönnyítését és a pénzügyi piacokon folyó verseny fokozását célzó állami hitelezési és garanciarendszerek révén. Kezelje a munkaerő- és szakemberhiányt, különösen a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika terén, valamint a zöld és a digitális átálláshoz szükséges egyéb szakterületeken, továbbá a szociális és az egészségügyi ágazatban, többek között célzott tovább- és átképzés, valamint jobb munkafeltételek révén.

4. Gyorsítsa fel a szél- és napenergia elterjedését az engedélyezési eljárások javításával és a keresletoldali rugalmasság előmozdításával. Mozdítsa elő a körforgásos gazdaságra való átállást ökoinnováció és fenntartható erőforrás-gazdálkodási gyakorlatok révén.

Kelt Luxembourgban, 2024. október 21-én.

a Tanács részéről

az elnök

NAGY I.

([22]) Az (EU) 2024/1263 rendelet 2. cikkének 2. pontja szerint a „nettó kiadás”: a kamatkiadások, a diszkrecionális bevételi intézkedések, az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, az Unió által finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül számított kormányzati kiadás.